

Rechtmatigheids-
verantwoording en de
accountant

Begrotingscriterium
Voorwaardencriterium
Misbruikcriterium

Leiden
12 februari 2025
Rein-Aart van Vugt

Rechtmatigheidsverantwoording: Waarom?

Rechtmatigheidsverantwoording

1. Een expliciete rechtmatigheidsverantwoording **onderstreept de politieke aanspreekbaarheid** van het College van B&W en GS;
2. Het kan een **kwaliteitsverhogend** effect op de financiële bedrijfsvoering bij gemeenten en provincies hebben;
3. De voorgestelde methodiek sluit bovendien aan bij een **brede maatschappelijke trend**, waarbij het bestuur verantwoording aflegt over de rechtmatigheid.

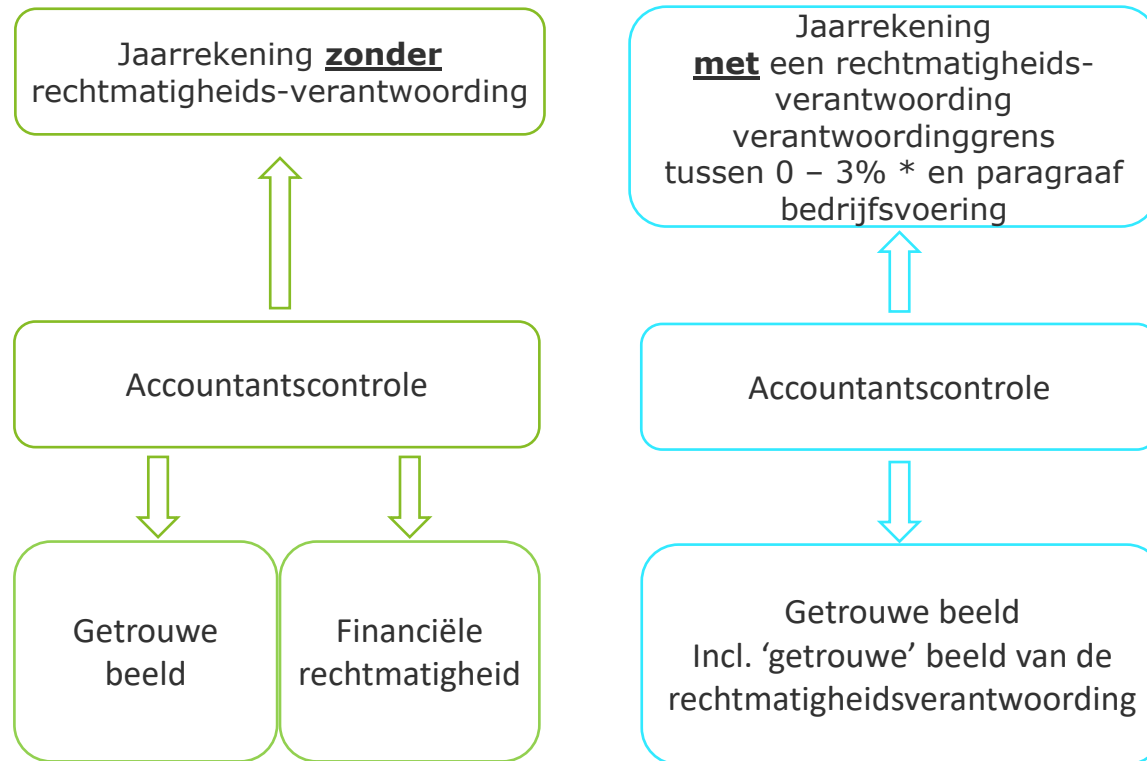
Rol van de Verenigde Vergadering

- Vaststellen verantwoordingsgrens
- Vaststellen welke 'eigen' regelgeving met invloed op de financiële beheershandelingen in het normenkader moeten worden opgenomen.
- Duidelijke afspraken over het budgetrecht
- Duidelijk misbruik- en oneigenlijk gebruik beleid
- Verantwoordingsgesprek expliciet met Dagelijks Bestuur in plaats van met de accountant.
- Goed kennis nemen van de rechtmatigheidsverantwoording en plaats in het debat van de jaarstukken.

Rol van het Dagelijks Bestuur

- Rechtmatigheid is een integrale B&W verantwoordelijkheid
- Dagelijks Bestuur moet nu zelf verantwoorden.
 - Met welke nauwkeurigheid?
 - Wat is effect op bedrijfsvoering?
- Ambtelijke organisatie verantwoording laten afleggen aan Dagelijks Bestuur (management). Hoe in te vullen?
- Gevolgen voor de financiële bedrijfsvoering, inrichting en uitvoering processen en vastleggen van controles
- Invulling van de verbijzonderde interne controle (VIC)
- Samenhang rechtmatigheidscontrole bij verbonden partijen.

Rechtmatigheid – Oude en nieuwe situatie

* Wijziging Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) vanaf 2025: Goedkeuringstolerantie maximaal 2% (i.p.v. 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden).

Dan wijzigt de verantwoordingsgrens eveneens naar tussen 0 - 2% van de lasten (voor mutaties in de reserves)

Kadernota rechtmatigheid 2024

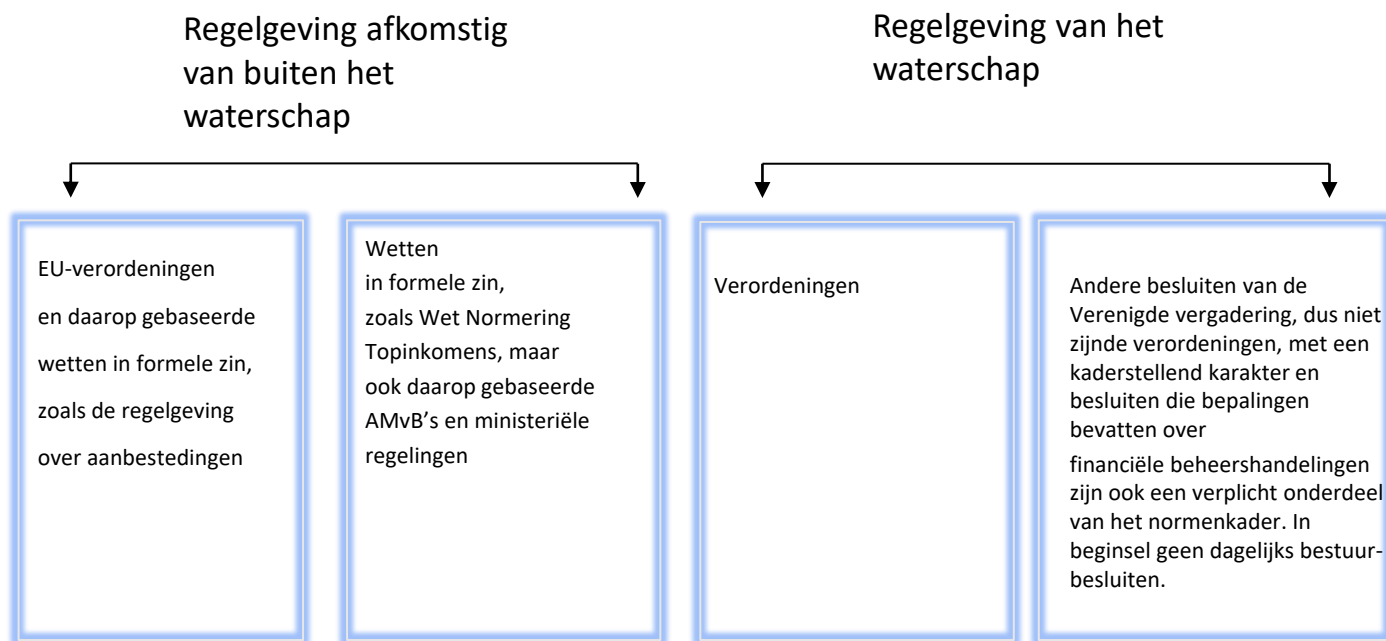
Oktober 2024

Rechtmatigheidsverantwoording: Reikwijdte

Geen verbreding van de reikwijdte, zoals deze blijkt uit de huidige Kadernota Rechtmatigheid.

Rechtmatigheidsverantwoording: Normenkader

Wat wordt al geraakt door de getrouwheid
en komt niet in de rechtmatigheidsverantwoording?

- Calculatiecriterium
- Valuteringscriterium
- Adresseringscriterium
- Volledigheidscriterium
- Aanvaardbaarheidscriterium
- Leveringscriterium (prestatiecriterium)

Afgedekt door balans en
overzicht van baten en lasten

- Begrotingscriterium
- Voorwaardencriterium
- Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Afgedekt door
rechtmatigheidsverantwoording

Bijlage 1 Modelverantwoording (verplicht)

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders¹⁴

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op <datum> vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt <x>% (maximaal 3) van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € <x>. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € <Y> bedraagt. Dit is lager/hoger dan de daarvoor gestelde grens van € <X>. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € <Z> acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

De geconstateerde afwijkingen betreffen¹⁵:

-

Optioneel (opnemen overzicht paragraaf 4.2.2

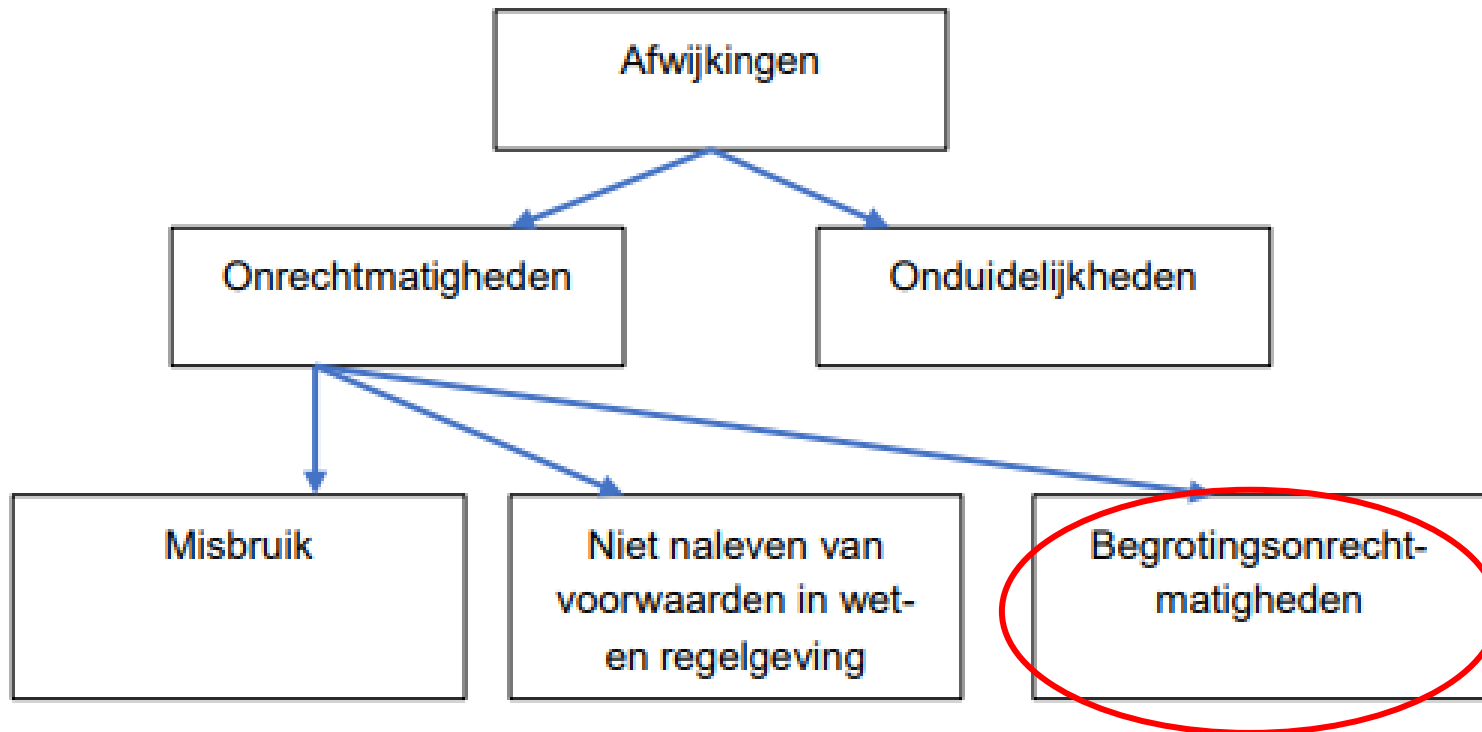
In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de

¹⁴ In deze tekst wordt gesproken over college van burgemeester en wethouders, maar deze geldt ook voor gedeputeerde staten van de provincie en het (dagelijks) bestuur van waterschappen en gemeenschappelijke regelingen. Daar waar gemeente staat, dient ook provincie, waterschappen of gemeenschappelijke regeling gelezen te worden.

¹⁵ De afwijkingen (fouten en/of onduidelijkheden als gedefinieerd in de notitie rechtmatigheidsverantwoording) worden alleen in de rechtmatigheidsverantwoording vermeld indien de door de raad gestelde verantwoordingsgrens voor rechtmatigheid is overschreden. Op basis van afspraken tussen de raad en het college kunnen afwijkingen die lager zijn dan de verantwoordingsgrens in de paragraaf Bedrijfsvoering worden vermeld.

Rechtmatigheids-verantwoording betreft een toelichting op de baten en lasten en op de balansposten (die moeten getrouw worden opgenomen) voor wat betreft het voorwaarden-, begrotings- en misbruik- en oneigenlijk criterium.

Rechtmatigheidsverantwoording: begrotingscriterium

Met de aanpassing van de definitie begrotingsrechtmatigheid luidt deze in de kadernota rechtmatigheid 2023 nu als volgt:

*Begrotingsonrechtmatigheden: Hiervan is sprake als het Dagelijks Bestuur bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten de door de Verenigde Vergadering vastgestelde budgetten voor wat betreft de **lasten of investeringsbudgetten overschrijdt (1)**, toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves die niet door de Verenigde Vergadering zijn vastgesteld (2)*

en

*als bij overschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot **de begroting niet tijdig met begrotingswijzigingen is aangepast (3)**.*

Wat niet tijdig concreet betekent wordt bepaald door de 'spelregels' tussen de Verenigde Vergadering en het Dagelijks Bestuur over het informeren en vaststellen van begrotingswijzigingen bij overschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot. Deze spelregels zijn veelal in de financiële verordening opgenomen.

Begrotingscriterium	X € 1 miljoen
1A. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door de gemeenteraad vastgesteld autorisatieniveau)	2,0
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	1,5
2. Ongeautoriseerde reservemutaties <i>p.s. veelal zijn dit ook getrouwe beeld fouten, die in de jaarstukken aangepast kunnen worden. Zie paragraaf 4.2.3.</i>	0,0
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld (hangt af van de intern vastgelegde spelregels in bijvoorbeeld de financiële verordening art. 212 Gemeentewet over de planning & controlcyclus, budgetafwijkingen, budgetoverheveling et cetera).	0,7
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	4,2
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	1,8
De niet -acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	2,4
Voorwaardencriterium	
5. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed (inhoudelijk hier toelichten en in de paragraaf bedrijfsvoering).	4,5
M&O criterium	
6. Geen bevindingen.	
Totaal Onrechtmatigheden (4,2 + 4,5)	8,7
Waarvan acceptabel	1,8
Waarvan niet-acceptabel	6,9

Aanbeveling

De commissie adviseert bovenstaand overzicht in de modelverantwoording op te nemen.

Rechtmatigheidsverantwoording: Voorwaardencriterium

Rechtmatigheidsverantwoording: Voorwaardencriterium

Belangrijkste onderwerpen:

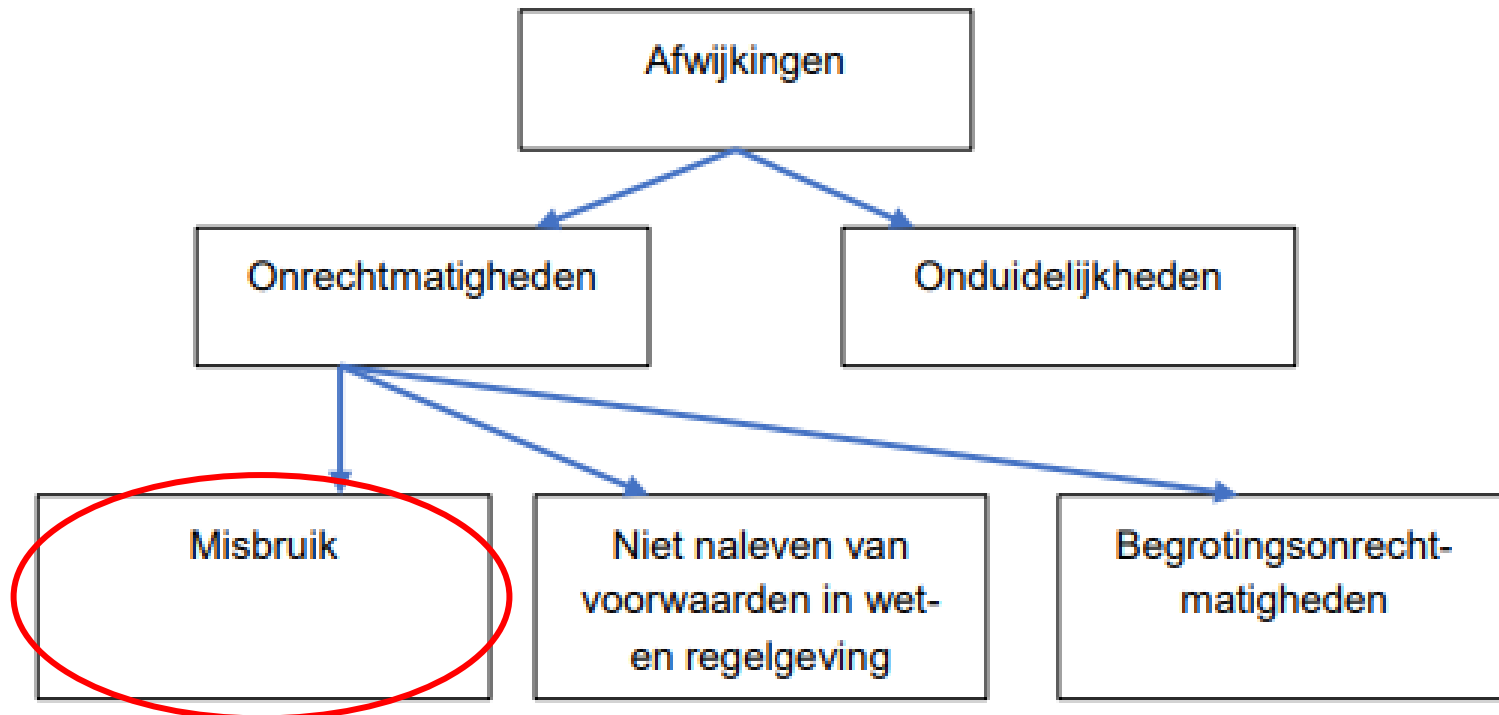
Aanbestedingen

Subsidiebaten en subsidielasten

Vermoeden van staatsteun

Verbonden partijen

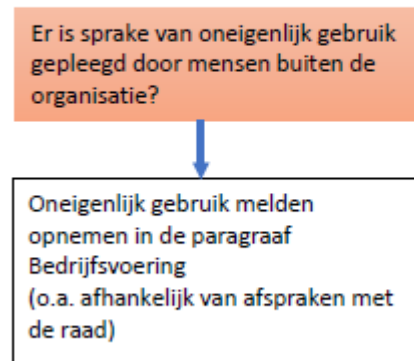
Rechtmatigheidsverantwoording: Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium

Rechtmatigheidsverantwoording: Misbruik- en oneigenlijk gebruik

Oneigenlijk gebruik

Rechtmatigheidsverantwoording: Misbruik- en oneigenlijk gebruik

1. Misbruik beleid juist toegepast:	Paragraaf bedrijfsvoering
2. Misbruik beleid niet juist toegepast
en leidt tot getrouwe beeld fouten:	Onderdeel van accountantcontrole
Paragraaf bedrijfsvoering
3. Misbruik beleid niet juist toegepast
en leidt niet tot getrouwe beeld fouten:	Rechtmatigheidsverantwoording
Paragraaf bedrijfsvoering
4. Misbruik beleid is niet op orde	Eventueel paragraaf bedrijfsvoering
5. Oneigenlijk gebruik	Eventueel paragraaf bedrijfsvoering